

Dragoceno priznanje.

Včasih se dobi vendar utis da je na Slovenskem še nekaj ljudij, ki znajo trezno misliti. V »Slov. Narodu« od 10. marca je dolg članek »O vojni škodi na Primorskem«. Članek je dragoceno priznanje, da Narodna vlada na Slovenskem s pomočjo znamenitega »Posredovalnega urada za begunce SHS v Ljubljani« tekom štirih dolgih mesecih za goriške begunce sploh ničesar storila ni. Pa čujmo kaj ve povedati člankar sam:

»Nagromadenega je mnogo papirja, veliko truda je stalo to delo, uspeh pa je malenkosten, oziroma ga niti ni. Sedaj leže pri uradu kupi papirja, ki pa imajo edino ta pomen, da pokažejo, kako naše ljudstvo presoja svoje škode in kako si sploh ureditev cele zadeve predstavlja. Takoj je opaziti, da je ljudstvo zahtevalo obnovo poslopij, odškodnino za opravo, orodje in obleko, le malokdo pa je zahteval tudi odškodnino za izgubo na gospodarstvu; katero ni dolga štiri leta nič donášalo in kakor je jasno, še najmanj tri leta ne bo nosilo tistih sadov, kakor so jih pred vojno. To pa je tista škoda, katera pride v prvi vrsti v poštev, škoda, ki je mnogo večja od druge. Ako bi morali stopiti s temi podatki o vojnih škodah pred mirovno konferenco, kakor je to določeno, potem se s tem samo osmešimo in po pravici bi potem konferenca eventualno sama določila vojno odškodnino, ker bi pač prevladalo mnenje, da sami nismo zmožni — oceniti svojega posestva«.

A zdaj pride glavno:

»Za zgled naj nam bo italijanska vlada, ki že sedaj ugotavlja vojno škodo na Primorskem, osobito v Trstu in tržaški okolici, ugotavlja pa tako, da imajo ljudje na podlagi tega upanje, da bodo nekdanj res dobili povrnjeno vso škodo, priznana na mirovni konferenci, med tem ko na podlagi naše statistike tega upanja sploh ni.

Predložiti moramo konferenci stvarne podatke in ne kupov papirja brez vsake vrednosti.

Naša naloga je tedaj, da begunce povsem stvarno poučimo in jim damo natančna navodila, kako je treba ugotavljati vojno škodo, predvsem v tem slučaju, ako se resno misli: — na priklopitev Primorske Jugoslaviji. V nasprotnem slučaju je pa bolje, da se ljudi s tem ne bega in jim ne meče peska v oči, kajti zaupanje v to povrnitev škode je itak od strani beguncev tako majhno«.

To je samo del tega, res, izvrstnega članka. Vlada na Kranjskem je Goričane do danes samo begala, a storila ni zanje prav nič. Gospodje so menda sami prepričani o usodi Goriške in izrabljajo danes uboge begunce v svoje politične namene. Saj danes ve celi svet, da

ostane Goriška združena z Italijo — samo v Ljubljani tega nočejo vedeti. Sicer smo pa v nekaj dneh na jasnem in Goričane bo oškodovala italij. vlada.

Goričan.

Dvignimo živinorejo!

Tekom vojne je živinoreja v naši deželi silno padla in temu ni čuda. Vojaštvo je pobiralo in rekviziralo pri kmetih kar vse vprek: debele vole, mlade junice, teleta in še celo breje krave. Cene so pa bile s cenami, kot so jih plačevali po nemških in mažarskih deželah, sramotno nizke. Nemci so pač hoteli uničiti našo deželo tudi gospodarsko, da bi preko nas prišli do Adrije. Ljudstvo je bežalo pred vojnimi grozotami na vse strani, v razne dežele. Cene živilom so rastle neprestano, ljudje pa so si rešili od doma komaj golo življenje. Ni čuda torej, da so tekom begunstva pojedli zadnje prihranjene krajcarje, da so izginili tudi borni stotaki, katere je prejel kmet za rekvizirano živino.

Polagoma so se jeli ljudje vračati v domovino, na rodno zemljo. Marsikdo bi si bil rad nabavil za poslednji denar kravice, da bi dajala doma njegovi deci mleka, ali volička, da bi mu pomagal preorati polje, a kaj, ko so Nemci zaprli vse deželne in okrajne meje in je bilo treba prositi od Poncija do Pilata, ako si hotel gnati kak rep čez okrajno mejo. Ljudje so se vračali na porušene domove praznih rok in zdaj čakajo pomoči, katero jim vsi mogoči obljublja, a katere jim nihče ne da.

Ako hočemo obnoviti še kdaj našo deželo, treba je pred vsem dvigniti živinorejo. Zemlja je pusta in izpita, treba ji je gnoja. Toda kje naj ga kmet vzame, ako nima živine, vzlasti govedi? Nekaj kravic so si ljudje vendar pridobili s težkim trudom za drage denarje, a te živali so najrazličnejših pasem, saj so jih pripeljali iz raznih dežel. Da si ljudje niso mogli nabaviti lepe plemenske živine, je umevno, saj je stala v avgustu lepa plemenska krava do deset tisoč kron.

Z živino, ki je v deželi, ne bo mogoče dvigniti živinoreje na prejšnjo stopinjo. Treba je torej misliti, kako temu odpomoči. Predvsem je tu dolžnost vlade, da priskoči na pomoč. Nakupi najlepših plemenskih krav ter naj jih razdeli med kmete, ki nimajo svoje živine. Nekaj živine bi se na ta način dobilo po gorah in po kraških vaseh, koder ni vojaštvo toliko pobralo. Sevè bi se morali kmetje, ki bi prevzeli to živino, zavezati, da bodo teleta redili ali pa jih prodali za pleme sosedom. Vsaka občina bi morala imeti lepega plemenskega bika. Ako si ga noče nabaviti noben kmet, kupi naj ga občina ali če ta ne

zmore, država. Pred vojno je vlada prirejela živinske razstave ter je dajala za lepo plemensko živino nagrade. To bi tudi sedaj ne bilo napačno, zakaj kmet se gotovo bolj potruji, ako upa, da dobi za lepo živino nagrado.

Konj naša dežela pred vojno ni redila bogve koliko, vendar pa bo treba gojiti tudi te živali, zakaj vojna jih je uničila silno in bodo še dolgo drage. Kot je imela avstrijska vojaška oblast, naj uredi tudi sedanja vlada štacije za dobre žrebce, vzlasti tukajšnje gorske pasme, ter naj razpisuje nagrade za lepa žrebeta. Konj je po vojni še precej ostalo v deželi, treba je le, da bodo lastniki skrbeli, da dobè od kobil res lepe mladiče.

Ker je v deželi premalo živine, ni gnoja dovolj niti za polje, kaj še, da bi gnojili travnike s hlevskim gnojem. Vlada mora torej preskrbeti kmetom dovolj umetnih gnojil in sicer po jako nizki ceni, da bodo mogli zagnojiti travnike, zakaj le potem bo mogoča uspešna živinoreja.

Prasič je v naših krajih že skoro izumrl. Sedaj spomladi bi morala torej vlada nakupiti v inozemstvu dovolj mladičev ter jih po ceni razdeliti ljudem, ki imajo veselje in voljo, da jih zrede. Temu bi se torej lahko opomoglo, samo treba je pravočasnih korakov, da si bodo ljudje pridelali tudi dovolj piče za prašiče, zakaj sicer bo v jeseni še huje za mast kot je bilo letos. Pa kako klobáso ali košček svinjine bi si ljudje tudi že radi privoščili po tolikih letih. Za prihodnost pa bo treba navajati naše ljudje, da si bodo vzgajali prašičke, dobre pasme doma, kar vladi ne bo težko doseči z umnimi odredbami in primernimi nagradami.

Prva skrb vseh odgovornih činiteljev mora biti, da se dvigne živinoreja, zakaj le na ta način se bo dvignilo kmetijstvo in bo prišla porušena in razdejana dežela polagoma v prejšnji stan. Brez živinoreje pa je kmetijstvo nemogoče.

„Goriški Slovenec“

je na prodaj v Gorici

pri gosp. Marcu, Via Seminario št. 2

pri gosp. Pertot, Via Municipio št. 4

pri gosp. Zakrajšku, Corso Verdi št. 13

pri gosp. Molesini, Via Carducci 17 in Via Teatro 11.

v Trstu

Na postaji južne železnice

pri gosp. Kreschiak, Campo Belvedere št. 1

pri gosp. Woitech, Via Posfe št. 9

pri gosp. Zohar Gisela, Piazza Oberdan št. 6

v Rojanu

pri gosp. Vivodo Domenico, Via Monte Orsino št. 15

pri gosp. Geržina Ludviku, št. 8.

Okrožnica

vsem občinskim zastopom dežele.

Z okrožnico z dne 13. marca t. l. št. 1370/19 so bili obveščeni kmetovalci, pod kakimi pogoji je deželna uprava pripravljena preskrbeti jim semena, ki so potrebna za pomladansko obdelovanje zemljišč.

Iz poročil, ki jih je dobil podpisani, je pa posneti, da tvori za kmetovalce po vojni opustošenih krajev veliko težkočo dejstvo, da je treba kupljeno blago takoj plačati. Radi tega smatra podpisani potrebnim, da gre kmetovalcem še bolj na roko s tem, da jim ponudi priložnost kupovati na upanje potrebne množine semen.

Cene ostanejo ravno iste, ki so označene v zadnji okrožnici in sicer: krompir a Lire 80 = 200 K; jara pšenica a Lire 86 = 219 K; oves a Lire 81 = 202.50 K; turšica a Lire 60 = 150 K; fižol poljski a Lire 270 = 675 K za vsak kvintal.

Ceno dvignjenega blaga se plača ob spravljeni letini.

Kdor še želi dobiti semena, naj pohiti z naročilom pri svojem županstvu.

Naročniki bodo, kedar dvignejo blago, dali občini pismeno izjavo, s katero se zavezujejo povrniti občinski blagajni nanje odpadajoče zneske, kakor hitro pospravijo letino.

Župan pa od svoje straui ima shraniti te izjave in potrjati svojedobno od kmetovalcev dolžne zneske, ki so nato odposlati deželni blagajni.

Gospodom županom se priporoča, da zastavijo ves svoj upliv za to, da se obdela čim več mogoče zemljišča in da se prepriča kmetovalce, da se nasad kljub visokimi semenski cenami bogato izplača ker se ni bati tega, da bi padle cene živil, ampak je računati za zgodnje pridelke, kakor so k sreči naši, na vsekakor visoke cene.

Podpisani želi, da pride ta okrožnica v najširšo javnost.

Spodaj je priložen tudi obrazec izjavo, ki jo imajo podpisati kmetovalci, ki dvignejo blago na upanje.

Naročila so priposlati podpisane mu z vso naglico.

Kr. Komisar:
Dr. Pettarin.

I Z J A V A.

Podpisani (ime in priimek) iz (občina in kraj) je prejel od goriške deželne uprave:

..... kg .....

..... kg .....

in se obvezuje porabiti ta semena za obdelovanje svojih ali v najem vzetih zemljišč.

Skupno ceno v znesku .....

..... K ..... se plača, kedar se pospravi letino.

..... dne ..... 1919.

Politični pregled**Mirovna Konferenca****Mir v treh tednih.**

PARIZ. Polkovnik House Wilsonov pooblaščenec je izjavil angleškimi časnikarjem v Parizu, da bode mirovna pogodba gotova v približno desetih dneh. Pristavil je, da nemški odpisanci lahko pridejo v treh tednih v Versailles.

Nemškim zastopnikom se ne predloži kakor se splošno misli preliminarne pogodbo, ampak konečno, veljavno mirovno pogodbo.

Mnenje Angležev.

PARIZ. Predsednik Wilson in ministerski predstavniki Clemenceau, Lloyd George in Orlando so imeli danes poseben sestanek, kateremu so prisotvali tudi ministra Pichon in Balfour ter general Diaz.

Zaslišalo se je generala Allenby-ja vrhovnega poveljnika zavezniških čet v levantinskih deželah in preiskovalo se je konečno ureditev mandatov evropskih držav v teh pokrajinah. Odločilo se še ni ničesar.

Znano je, da želi Anglija skrajšati število lastnih čet na Levantinskem in omejiti svoje vojaštvo le na one kraje, ki ji bodo prisojeni za upravo to je na: Palestino, Arabijo in Mezopotamijo.

S tem problemom so se bavili zastopniki velevlasti ni pa še znano na kateri podlagi se bode razdelilo mandate.

Ve se pa, da se dela na to, naj bi Amerika prevzela upravo v Armeniji; Francija želi za se Sirijo, kar pa Anglija noče še priznati. Kakor znano kandidira Italija za upravo v Anadoliji. V kratkem se bode vršilo gibanje čet iz katerih bode razvidna bodoča ureditev levantinskih dežel.

Debata v svetu desetorice gledè poljskega vprašanja je morda bolj simptomatična, kakor se sploh misli. Svet je sprejel angleški predlog naj se določijo poljske meje tako, da pride manj Nemcev kakor je mogoče v okvirje nove Poljske države.

Ogrska kriza.

BASEL. Poročajo iz Budimpesta: Vsled note, ki je izročila ententa ogrski vladi gledè nove meje med Ogrsko in Češko je ministerstvo odstopilo. Nato je tudi predsednik Karoly odstopil.

Nova ogerska revolucija.

CURIH. Poročajo iz Budimpešti: Karoly je izdal proglas v katerem izjavlja, da izročuje oblast proletarijatu. Sestavila se je provizorična vlada pod predsedstvom Garbay-a in nje člani so si pridelali ime ljudskih komisarjev.

Kun je imenovan komisarjem za zunanje zadeve in Poganyi za vojsko.

Neka izjava pravi, da se bode izvajala diktatura proletarijata od sveta delavcev, vojakov in kmetov in da se zagotovi delovanje te diktature ter se more boriti proti ententnim zahtevam, se mora napraviti duševno in orožno zvezo z ruskimi sovjeti. Vlada je proglasila obsedno stanje in pred sestavo ministerstvo ste se združili socialistična in komunistična stranka.

Odločitev te krize dokazuje nacionalistično gibanje, ki skuša rešiti ozemlje, katero je bilo v madžarskem suženjstvu.

Revolucijska vlada hoče vojno.

CURIH. Brzjavijo iz Budimpešta:

Nova revolucijska vlada naznanja v svojem progiasu, da bode ustanovila močno armado, ktera se bode bojevala proti kapitalizmu ter proti Rumunom in Čehom. Pozivlja ruski sovjet, da sklene zvezo z Ogrji.

Vlada dobro ve, da bode ljudstvo moralo prinašati nove težke žrtve, to je pa neobhodno potrebno, da se zopet pridobi rudokope in se zagotovi ogrskemu proletarijatu sredstva za obstoj in prostost.

Proglas pozivlja ljudstvo naj vstopi v armado.

Izkrcanje Poljakov,

CURJH. Poročajo iz Berolina da Wolfova agentura izjavlja: Po pogojih premirja z dne 11. novembra ni Nemčija obvezana dovoliti izkrcanje Poljskih čet v Gdanskem. Na podlagi premirja ne bode Nemčija pod nobenim pogojem dovolila izkrcanja Poljakov.

Šlezija za združenje z Poljsko.

PARIZ. Došla je sem delegacija iz Štezijske pod vodstvom opata Londain-a predsednika Poljskega narodnega zbora v Tešinu.

Delegacija bode razložila konferenci ljudsko voljo, da se po nji zastopana dežela priklopi Poljski državi.

Sovražnosti proti Poljsko.

POZNANJ. Nemci nočejo podpisati zapisnika za premirje ki je bilo sklenjeno v Spa dne 16. februarja.

Vse točke tega zapisnika so bile znane nemškimi delegatom in, kedar so se sestali z medzavezniškimi zastopniki ni bilo od njih strani nikakega ugovora. Še le sedaj po štirinajstdnevem posvetovanju se branijo sprejeti premirje.

Poljska se je ravnala natančno po navodilih entente in si je tako pridobila najboljšo jamstvo za svoje naredne zahteve. Zato, in ker je bodočnost poljske države v ozki zvezi in v interesu onih držav, ktere odločajo prihodnost Evrope, — je ententa prevzela varstvo Poljske.

Prve dne posvetovanj so se Nemci kazali voljne, da sprejmejo ententne pogoje, ker se je v Berlinu začel štrajk, sedaj pa, ker mislijo, da je izginila vsaka nevarnost, izginila je tudi njih dobra volja za sporazum.

Nemci upajo, da nastanejo kake komplikacije in se pripravljajo na to, da bi preprečili odločitev mirovne konference gledè poljskih dežel, ki so še pod nemškimi gospodstvom.

Zdi se, da je nemški generalni štab pozabil zgodovinska dneva 4. in 11. novembra 1918.

IZ OKOLICE

Na vse županstva naše dežele.

Civilni komisar razglasa sledeče :

Da se omogoči tudi učencem iz dežele obisk goriških srednjih šol se otvori tekem prve polovice aprila v Gorici konvikt za dijake srednjih šol.

Sprejelo se bode v konvikt 100 dečkov z dežele, kateri hočejo obiskovati tukaj obstoječe srednje šole. — Za hrano in stanovanje se bode plačevalo dnevno K 5.— ali 2 liri. — Ustanovljenih je 25 prostih mest in 25 z polovico hranarine.

Prošnje za sprejem proti plačilu se uložijo neposredno ali potom občinskih uradov pri upravnem svetu konvikta pri Civilnem Komisarijatu v Gorici, oddelek za šolske zadeve ; prosilci za brezplačna ali za mesta z polovico hranarine se obrnejo z prošnjo opremljeno z domovinskim in ubožnim listom na lastna županstva, ktera jo vpošljejo potem z morebitnimi opazkami na komisarijat.

Prošnje morajo biti najdalje dne 31. marca pri upravnem svetu oziroma pri Komisarijatu.

Županstva so naprošena, da objavijo občinstvu to okrožnico.

Podpore uradnikom oproščenih dežel.

RIM. Vrhovno poveljstvo (tajništvo za civilne zadeve) je z ozirom na zmanjšano vrednost avstro-ogrskega denarja in v sporazumu z zakladnim ministrom dovolilo znatno podporo za one bivše avstrijske uradnike, ki so bili potrjeni v njih službah. Ta podpora se bode določila na podlagi draginjske doklade in z ozirom na službene in družinske razmere dotičnih uradnikov.

Pravico do te podpore imajo tudi učitelji in duhovniki.

S to določbo stojijo iz vellave vse naredbe, z katerimi se je skušalo izboljšati gmotni položaj uradništva.

Krajevne oblasti in druge ustanove so pooblašene odmeriti enake podpore, ako niso uže na drug način in v večji meri poskrbele v tem oziru.

SLOVENC!

Čitajte in podpirajte ta list kateri je zagovornik Vaše Pravice.

TEDENSKI KOLEDAR

26.	Marec	Sreda, Emanuel, Dižma.
27.	"	Četrtek, Rupert, Janez Dam.
28.	"	Petek, Janez Kapristan.
29.	"	Sobota, Ciril.
30.	"	Nedelja, 4 post. (predp.) Ang.
31.	"	Ponedeljek, Modest, Gvidon,
32.	"	Torek, Hugon, Teodora.

VOZNI RED

JUŽNA ŽELEZNICA.

Prihod.

Osebni vlak št. 1012 iz Udine ob 6.46 dopoldne.
Brzovlak št. 176 iz Udine ob 3.07 popoldne.
Osebni vlak št. 15.20 iz Udine ob 8.49 popoldne.
Osebni vlak št. 15.17 iz Trsta ob 8.59 dopoldne.
Brzovlak št. 177 iz Trsta ob 4.— popoldne.
Osebni vlak št. 1015 A iz Trsta ob 8.15 popoldne.

Odhod.

Osebni vlak št. 1012 proti Trstu ob 7.00 dopoldne.
Brzovlak št. 176 proti Trstu ob 3.15 popoldne.
Osebni vlak št. 1520 proti Trstu ob 9.04 popoldne.
Osebni vlak št. 1517 proti Udine ob 9.10 dopoldne.
Brzovlak št. 177 proti Udine ob 4.10 popoldne.
Osebni vlak št. 1015 A proti Udine ob 8.25 popoldne.

DRŽAVNA ŽELEZNICA.

Odhod.

Osebni vlak št. 27 proti Trstu ob 5.25 popoldne.
Osebni vlak št. 26 proti Kanalu ob 9.56 dopoldne.

Prihod.

Osebni vlak št. 26 iz Trsta ob 9.35 dopoldne.
Osebni vlak št. 27 iz Kanalu ob 4.46 popoldne.

Upravitelj in urednik : KAROL JUŠIČ.

Tiskarna G. Juch v Gorici.

Zobozdravnik ADOLF KOLL

je odprl na

Korsu Viktor Emanuel št. 11

Zobozdravniški atelje

Posluje od 9. do 12. dopoldne

in „ 2. „ 5. popoldne

Tvrdba

„CIRIANI“

iz „Vacile di Spilimbergo“

ima dobre in razna semena

sviloprejk

ZASTOPNIK ZA GORIŠKO

V GORICI, Via Carducci št. 10. II. nadst.

ANTON PERTOT

GORICA — Ulica Municipio 4 — GORICA
Filjalka ulica Teatro 18

: : : : PRODAJALNA : : : :
s papirjem, črtanjem in kajigovezjem

EDINA

velika zaloga razglednic porušene Gorice okolice in umetniških.

Velika zaloga vina

≡ Gino Oraziatti ≡

PIAZZA TOMMASEO št. 7

Konkurenčne cene (od 50 litrov naprej)

VINO IZ PIEMONTE

— PRODAJA NA DEBELO —

Zastopnik: DECARLI GIOVANNI

V GORICI, Via S. Giovanni 5

≡ V Soboto dne 28. t. m. otvori tvrdka ≡

A. BASEVI & FIGLIO

pod vodvostvom znanega krojaškega
mojstra AGOSTINO GACHET

MANUFATURNO TRGOVINO IN PRODAJO IZGOTOVLJENE OBLEKE

Velika zaloga sukna za moške in ženske

LASTNA KROJAČNICA. - ZMERNE CENE